

FI – Ortodoksinen uskonto

26.3.2025

Koe on kaksiosainen. Osassa 1 on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa 2 kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata enintään viiteen tehtävään. Näistä tehtävistä enintään kaksi saa olla osasta 2. Kokeen maksimipistemäärä on 120. Sen saavuttaminen edellyttää, että vastaat kolmeen osan 1 tehtävään ja kahteen osan 2 tehtävään. Halutessasi voit tuottaa vastausten tueksi piirroksia, kaavioita tai taulukoita ja liittää niistä kuvakaappauksen mihin tahansa tekstivastaukseen.

Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi. Huom.! Tehtävässä 1 on erillinen ohje vastaamatta jättämisestä.

Sisällys

Vastaa enintään 5 tehtävään.

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

Vastaa 3–5 tehtävään.

1.	Väittämiä uskonnoista		20 p.
2.	Abrahamilaiset uskonnot ja ortodoksisuus	Aineisto	20 p.
3.	Käsityksiä paavin asemasta ja sakramenteista		20 p.
4.	Uskonnolliset tilat	Aineisto	20 p.
5.	Uskonnollisten esineiden kunnioittaminen	Aineisto	20 p.
6.	Uskonto ja propaganda	Aineisto	20 p.

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

Vastaa 0–2 tehtävään.

7.	Uskontunnustus	Aineisto	30 p.
8.	Kristinuskko valtiollisissa yhteyksissä	Aineisto	30 p.
9.	Uskonto julkisessa tilassa	Aineisto	30 p.

Koe yhteensä

120 p.

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Väittämiä uskonnoista (20 p.)

Alla on 20 väittämää ryhmiteltyinä neljään aihepiiriin. Valitse kussakin kohdassa (1.1–1.20) sopivin vastausvaihtoehto. Oikea

vastaus 1 p., väärä vastaus –1 p., ei vastausta 0 p. Vastattuasi väittämään voit vaihtaa vastausvaihtoehtoa, mutta et voi jättää väittämää enää kokonaan ilman vastausta. Jos olet aloittanut tehtävään vastaamisen, mutta et haluakaan jättää tehtävää arvosteltavaksi, merkitse jokaiseen väittämään vaihtoehto "En vastaa".

Kalendaariset tapahtumat

1.1 Maaliskuussa ortodoksinen kirkko viettää juhlaa, joka liittyy (1 p.)

- ☐ Jumalansynnyttäjän Neitsyt Marian pakoon Betlehemistä.
- ☐ Jumalansynnyttäjän Neitsyt Marian syntymään.
- ☐ Jumalansynnyttäjän Neitsyt Marian ilmestykseen.
- ☐ En vastaa.

1.2 Kirkollisesti juhannuksen viettäminen liittyy (1 p.)

- ☐ Johannes Siinailaisen muisteleminen.
- ☐ Johannes Kastajan muisteleminen.
- ☐ Johannes Damaskolaisen muisteleminen.
- ☐ En vastaa.

1.3 Luterilainen kirkkovuosi alkaa (1 p.)

- ☐ ensimmäisenä adventtisunnuntaina.
- ☐ reformaation päivänä.
- ☐ uutenavuotena.
- ☐ En vastaa.

1.4 Apostolien paastoa vietetään (1 p.)

- ☐ ennen Kristuksen ylösnousemuksen juhlaa.
- ☐ ennen Pietarin ja Paavalin muistopäivää.
- ☐ ennen Basileios Suuren muistopäivää.
- ☐ En vastaa.

1.5 Pyhäinpäivä on (1 p.)

- ☐ edesmenneiden muistojuhla.
- ☐ satokauden päätösjuhla.
- ☐ Sergein ja Hermanin muistojuhla.
- ☐ En vastaa.

Ortodoksisuus tässä ajassa

1.6 Vuonna 2022 Uuden Valamon luostarin johtajaksi valittiin **1 p.**

- ☐ arkkimandriitta Serafim.
- ☐ arkkimandriitta Nasari.
- ☐ arkkimandriitta Mikael.
- ☐ En vastaa.

1.7 Vuonna 2023 tuli kuluneeksi 100 vuotta siitä, kun **1 p.**

- ☐ ortodoksinen kirkko Suomessa sai Konstantinopolin patriarkaatile autokefaalisen aseman.
- ☐ ortodoksinen kirkko Suomessa sai Moskovan patriarkaatile autonomisen aseman.
- ☐ ortodoksinen kirkko Suomessa sai Konstantinopolin patriarkaatile autonomisen aseman.
- ☐ En vastaa.

1.8 Lintulan luostari sai vuonna 2023 uuden **1 p.**

- ☐ luostaripapin.
- ☐ luostaridiakonin.
- ☐ luostarinjohtajan.
- ☐ En vastaa.

1.9 Suomen ortodoksisen kirkon kirkolliskokous kokoontuu **1 p.**

- ☐ joka kolmas vuosi Valamon luostarissa.
- ☐ joka vuosi Valamon luostarissa.
- ☐ joka vuosi kirkon hallinnollisessa keskuksessa Kuopiossa.
- ☐ En vastaa.

1.10 Johannes Sonkajanrantalainen on kanonisoitu **1 p.**

- ☐ apostolien vertainen pyhä.
- ☐ marttyyri ja tunnustaja.
- ☐ kirkkoisä.
- ☐ En vastaa.

Ortodoksinen maailma

1.11 Kreikkalaiskatolisen eli uniaattikirkon tunnuspiirre on, että se **1 p.**

- ☐ on itsenäinen kirkko ja noudattaa katolisen kirkon jumalanpalvelusperinnettä.
- ☐ kuuluu Kreikan ortodoksiseen kirkkoon ja noudattaa sen jumalanpalvelusperinnettä.
- ☐ kuuluu paavin alaisuuteen ja noudattaa ortodoksista jumalanpalvelusperinnettä.
- ☐ En vastaa.

1.12 Kyrillos ja Methodios ovat saaneet lisänimen **1 p.**

- ☐ Bysantin apostolit.
- ☐ slaavien apostolit.
- ☐ Romanian apostolit.
- ☐ En vastaa.

1.13 Bysanttilaisen kulttuurin keskeisiksi osiksi voidaan katsoa **1 p.**

- ☐ Kiovan Rusin valtakunta, skandinaavinen kulttuuri ja kristinusko.
- ☐ Länsi-Rooman perinne, persialainen kulttuuri ja kristinusko.
- ☐ roomalainen valtiojärjestelmä, hellenistinen kulttuuri ja kristinusko.
- ☐ En vastaa.

1.14 Vanhauskoiset ovat ortodoksisen kirkon liike, joka on syntynyt **1 p.**

- ☐ 1600-luvulla Venäjällä.
- ☐ 1700-luvulla Virossa.
- ☐ 1800-luvulla Inkerinmaalla.
- ☐ En vastaa.

1.15 Amerikan ortodoksinen kirkko (OCA) edustaa Amerikassa **1 p.**

- ☐ kreikkalaista perinnettä.
- ☐ romanialaista perinnettä.
- ☐ venäläistä perinnettä.
- ☐ En vastaa.

Uskontojen piirteitä

1.16 Šintolaisuuteen liittyvä rituaalinen urheilulaji on **1 p.**

- ☐ jousiammunta.
- ☐ sumopaini.
- ☐ potkunyrkkeily.
- ☐ En vastaa.

1.17 Hindut viettävät loka-marraskuussa valon juhlaa nimeltä **1 p.**

- ☐ id al-adha.
- ☐ diwali.
- ☐ hanukka.
- ☐ En vastaa.

1.18 Kristinuskossa opetetaan, että kristillinen kirkko syntyi ensimmäisenä **1 p.**

- ☐ palmusunnuntaina.
- ☐ helluntaina.
- ☐ jouluna.
- ☐ En vastaa.

1.19 Buddhalaiset stupat ovat rakennuksia, **1 p.**

- ☐ joissa munkit asuvat sadekauden.
- ☐ jotka alun perin rakennettiin Buddhan maallisten jäännösten säilyttämistä varten.
- ☐ joissa munkit suorittavat avioliittoon vihkimisiä.
- ☐ En vastaa.

1.20 Juutalaiset juhlivat pesahia (pääsiäistä) **1 p.**

- ☐ Egyptin orjuudesta vapautumisen muistoksi.
- ☐ syntien sovittamisen juhlanä.
- ☐ Tooran antamisen kunniaksi.
- ☐ En vastaa.

2. Abrahamilaiset uskonnot ja ortodoksisuus **20 p.****Aineisto****2.A** Tekstikatkelma: *Mailman elämän edestä* -asiakirja

Mailman elämän edestä -asiakirja on yhteiskunnallisia kysymyksiä tarkasteleva teksti, joka valmistui vuonna 2019. Asiakirjan laati patriarkka Bartolomeoksen asettama teologien työryhmä.

Pohdi, mitä perinteiden ja opin yhtymäkohtia ortodoksisuudella on juutalaisuuden ja islamin kanssa. Käytä pohdinnan tukena *Mailman elämän edestä* -asiakirjan katkelmaa ([aineisto 2.A](#)).

3. Käsityksiä paavin asemasta ja sakramenteista **20 p.**

3.1 Ortodoksisella ja katolisella kirkolla on samanlainen näkemys paavin asemasta. Pohdi väittämää ja perustele, pitääkö

se paikkansa. **10 p.**

Vastauksen pituus on enintään 1000 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

3.2 Ortodoksisella ja luterilaisella kirkolla on samanlainen näkemys sakramenteista. Pohdi väittämää ja perustele, pitääkö se paikkansa. **10 p.**

Vastauksen pituus on enintään 1000 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4. Uskonnolliset tilat **20 p.**

Aineisto

4.A [Kuva A](#)

4.B [Kuva B](#)

4.C [Kuva C](#)

4.D [Kuva D](#)

4.1 Esitä perusteltu näkemyksesi siitä, mihin uskontoon kuva [4.A](#) liittyy ja mitä kuva esittää. **5 p.**

Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.2 Esitä perusteltu näkemyksesi siitä, mihin uskontoon kuva [4.B](#) liittyy ja mitä kuva esittää. **5 p.**

Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.3 Esitä perusteltu näkemyksesi siitä, mihin uskontoon kuva [4.C](#) liittyy ja mitä kuva esittää. **5 p.**

Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

4.4 Esitä perusteltu näkemyksesi siitä, mihin uskontoon kuva [4.D](#) liittyy ja mitä kuva esittää. **5 p.**

Vastauksen pituus on enintään 500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

5. Uskonnollisten esineiden kunnioittaminen **20 p.**

Aineisto

5.A Tekstikatkelma: Niilo Simojoki ja Stina Alapirtti, *Äärioikeistolainen Rasmus Paludan poltti jälleen Koraanin*

5.B Tekstikatkelma: Sirpa Okulov, *Kreikan turmellut freskot*

5.C Kuva: Turmeltu fresko

5.1 Vertaile Koraanin ja ikonin merkitystä uskonnollisena objektina. **10 p.**

5.2 Analysoi Koraanin ja ikonin käyttämistä politiikan välineenä. Hyödynnä vastauksessasi aineistoja [5.A](#), [5.B](#) ja [5.C](#).

10 p.

6. Uskonto ja propaganda **20 p.**

Aineisto6.A [Kuva: Juliste A](#)6.B [Kuva: Juliste B](#)

Neuvostoliitossa käytettiin ikoneista tuttuja kuva-aiheita uskonnonvastaiseen propagandaan ja ennakkoluulojen lietsomiseen.

Tutki 1920- ja 1930-luvuilla julkaistuja uskonnonvastaisia julisteita (aineistot [6.A](#) ja [6.B](#)). Päätele ja perustele, mihin uskonnollisiin tapahtumiin niissä viitataan. Pohdi myös, miten ortodoksisen kirkon ikonien asetelmaa ja sanomaa hyödynnetään kirkonvastaisen propagandan esittämisessä.

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Uskontunnustus (30 p.)

Aineisto7.A [Kuva: Ikoni](#)

7.1 Analysoi kuvan [7.A](#) ikonia ja selitä, miten sen aihe liittyy ortodoksisen kirkon uskontunnustukseen. (10 p.)

7.2 Esittele ortodoksisen kirkon yhteisesti hyväksytyn uskontunnustuksen syntyhistoria. (20 p.)

8. Kristinusko valtiollisissa yhteyksissä 30 p.

Aineisto

8.A Tilasto: Suhtautuminen valtiopäivien yhteydessä järjestettyihin jumalanpalveluksiin eri ikäryhmissä

8.1 Tarkastele tilastoa 8.A ja analysoi eri ikäryhmien suhtautumista valtiopäivien yhteydessä järjestettyihin jumalanpalveluksiin. 10 p.

Vastauksen pituus on enintään 1500 merkkiä. Ylityksestä seuraa pistevähennys.

8.2 Vuoden 2024 presidentinvaalien yhteydessä seitsemän yhdeksästä presidenttiehdokkaasta oli Ylen vaalikoneessa sitä mieltä, että presidentin tulee toivottaa Jumalan siunausta uudenvuodenpuheessaan.

Pohdi tätä uudenvuodenpuheeseen liittyvää tapaa moniarvoisen yhteiskunnan näkökulmasta. 20 p.

9. Uskonto julkisessa tilassa 30 p.

Aineisto

9.A Tekstikatkelma: Väitöstutkimus rukoushetkistä

9.B Tekstikatkelma: Neitsyt Marian patsas julkisella paikalla

9.1 Selitä, mitä maallistumisella tarkoitetaan ja miten se näkyy yksilön arjessa. 10 p.

9.2 Pohdi kahden valitsemasi uskonnon näkökulmasta, mitä seurauksia sillä olisi, jos uskonto ei saisi näkyä julkisissa tiloissa. Hyödynnä vastauksessasi aineistoja 9.A ja 9.B. Voit tarkastella Suomen tilannetta tai antaa esimerkkejä muualta maailmasta. 20 p.

Kokeen tehtävät loppuvat tähän.